

Evidencijski broj / Article ID: 12123637
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section: Naslovnica

SUBVENCije
Državne potpore znatno premašuju one u
Europskoj uniji » 4

Udjel potpora, koje uključuju željeznice, ribarstvo, poljoprivredu i promet, u hrvatskom BDP-u premašuje udjel u EU za dva do četiri puta, ističu analitičari

IVAN ŠEBELJA

Hrvatske državne potpore zbog željeznica i poljoprivrede znatno premašuju one u Uniji

Veći dio potpora nego što je to slučaj u Uniji (bez željeznica) usmjeren je prema poljoprivredi i ribarstvu. No to je i očekivano jer se u tom segmentu najveći dio potpora u zemljama Unije dodjeljuje iz europskih fondova i proračuna EU-a, kojih Hrvatska još nije korisnica

Ivan SMIRČIĆ
ivan.smircic@vjesnik.hr

Prema Godišnjem izvješću o državnim potporama za 2010. godinu, koje je pripremila Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN), one su iznosile 9,4 milijarde kuna ili 2,8 posto BDP-a. U odnosu na 2009., ukupna razina potpora povećana je 7,9 posto, čime je prekinut pozitivan trend njihova smanjivanja u Hrvatskoj od 2007. do 2009., navodi se u tjednoj analizi Privredne banke Zagreb (PBZ). Analitičari tako navode da su državne potpore u EU bile na razini 0,8 posto BDP-a (i

smanjene su u usporedbi s 2009. godinom). S obzirom da je praksa EU-a prikazivati razinu državnih potpora bez potpora željeznicama te poljoprivredi, ribarstvu i prometu, udjel tih potpora u hrvatskom BDP-u promatrano prema tim obuhvatima premašuje udjel u EU za dva do četiri puta, ističu analitičari. Najmanja je razlika promatraju li se potpore bez poljoprivrede, ribarstva i prometa, dok se najveća razlika javlja isključivo li se iz promatranja samo željeznice.

Državne potpore u Hrvatskoj, osim što premašuju razinu onih u EU, razlikuju se i svojom strukturom. Zamjetno veći dio ukupnih potpora (bez željeznica) nego što je to slučaj u EU usmjeren je prema poljoprivredi i ribarstvu, što je i očekivano jer se u tom dijelu najveći dio potpora u zemljama Unije dodjeljuje iz europskih fondova i proračuna EU-a kojih Hrvatska još nije korisnica.

Međutim, razlike u strukturi potpora industriji i uslužnom sektoru u odnosu na EU jasno ukazuju na još uvijek dominantne potpore pojedinim sektorima. Dok je udjel horizontalnih potpora (uključujući i regionalne) u ukupnim potporama (bez poljoprivrede, ribarstva i prometa) u EU iznosio 85 posto, a sektorski 15 posto, u Hrvatskoj je taj omjer dijametralno suprotan - 32 posto odnosilo se na horizon-

talne, a 68 posto na sektorske potpore, napominje se u PBZ-ovoj analizi.

Kako se detaljna struktura državnih potpora nije znatnije promijenila u usporedbi s 2009., a kako navodi AZTN, niti 2011. godina nije donijela bitnije

Razina državnih potpora u Češkoj znatno je smanjena nakon pristupanja EU, slično kao u Poljskoj, Rumunjskoj i Sloveniji. No, u Mađarskoj je njihova razina povećana

promjene, analitičari PBZ-a pokušali su predvidjeti kretanja državnih potpora u Hrvatskoj u sljedećih nekoliko godina na temelju kretanja u tzv. novim zemljama članicama.

Napominju kako je na prvi pogled jasno da u Hrvatskoj udjel državnih potpora (bez željeznica) znatno premašuje udjele u sedam promatranih zemalja koje su postale članice prije nekoliko godina, s izuzetkom Mađarske gdje je odstupanje nešto manje. Promatra li se kretanje u tim zemljama u dva odvojena razdoblja, tj. prije i poslije pristupanja Uniji, zamjećuje se dosta heterogeno ponašanje.

Primjerice, razina državnih

potpora u Češkoj znatno je smanjena nakon pristupanja, a slično je bilo u Poljskoj, Rumunjskoj i Sloveniji. No, u Mađarskoj je razina potpora u razdoblju neposredno nakon pristupanja povećana, slično kao u Bugarskoj i Slovačkoj.

Ukratko, promatra li se prosjek udjela državnih potpora u BDP-u u razdoblju prije i poslije pristupanja Uniji, u Češkoj, Rumunjskoj i Poljskoj taj se udjel smanjio u rasponu od 2 do 0,3 posto. Mađarska pak bilježi povećanje za 1,3 posto, dok su Bugarska, Slovačka i Slovenija praktički zadržale istu razinu, navodi se u PBZ-ovoj analizi.

Iako, dakle, ukupna razina državnih potpora u promatranim zemljama prije i poslije pristupanja Unije bilježi različita kretanja, svima je zajednička bitna promjena u strukturi potpora namijenjenih industriji i uslugama. U svim promatranim zemljama znatno su smanjeni udjeli sektorskih, a povećani udjeli horizontalnih potpora.

Kako je trenutna struktura potpora u Hrvatskoj identična onoj u promatranim zemljama prije pristupanja Uniji, više je nego jasno kakve prilagodbe čekaju našu zemlju u narednom razdoblju. Pogotovo zato što je prilagodba strukture u tim zemljama bila zamjetna već u prvoj godini članstva, zaključuje se u analizi.

